

REAKTIONER OVER FOR UNGE LOVOVERTRÆDERE VED HJÆLP AF ALTERNATIVE SANKTIONER I KOMMUNALT REGI

AF ALBERT R. HAUBER

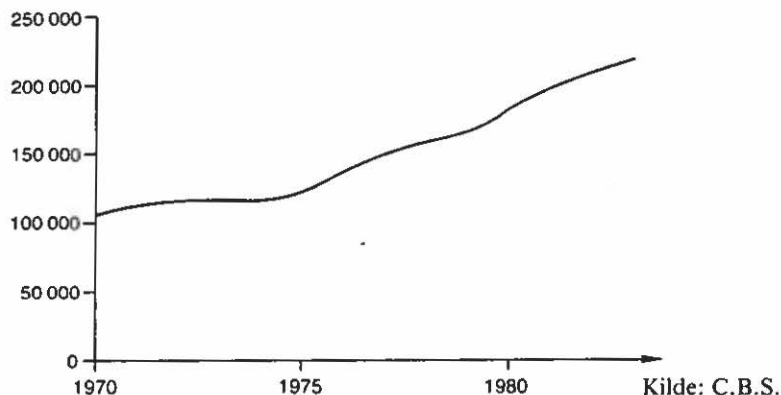
I de seneste tyve år har kriminaliteten i Holland – som i de fleste vesteuropæiske lande – været i kraftig stigning. Som vist i figur 1, blev der i 1984 behandlet 2,3 gange så mange sager i retssystemet som i 1970.

Udviklingen i ungdomskriminaliteten tegner et lignende billede af en kraftig stigning.

Hollandsk lovgivning definerer unge som værende mellem 12 og 18 år og betragter ungdomskriminaliteten temmeligt snævert. Jeg foretrækker imidlertid en bredere definition og vælger at inkludere unge op til 25 års alderen i min tilgang til ungdomskriminaliteten.

Selv om det er overdrevent at betragte kriminalitet som synonymt med ungdomskriminalitet, er det alligevel højst påfaldende, at to tredjedele af alle kriminelle handlinger begås af unge under 26 år.

Den type kriminalitet, som oftest begås af unge, og som har været i stærkest stigning, er hærværk, butikstyveri og vold. I tabel 1 ses det, at antallet af registrerede hærværkssager i Holland over en femten års periode er vokset med to gange. I denne periode har omkostningerne pr. tilfælde tillige været stigende. De totale omkostninger ved småkriminalitet i Holland vurderes til at være 1,5 milliarder dollars om året (Commissie Kleine Kriminaliteit, 1986). En yderligere belysning af stigningen i ungdomskriminaliteten ses i de såkaldte offerundersøgelser, som de er blevet gennem-

Figur 1. Antal sager behandlet af retssystemet pr. år i perioden 1970-1984.

Tabel 1. Antal tilfælde af destruktion, registreret af politiet, pr. år i perioden 1970-1985.

1970	10.334
1975	25.322
1980	69.779
1983	85.206
1984	95.612
1985	98.799

ført med personale i Hollands offentlige transportsektor. Det fremgår her, at der er en stigning i omfanget af vold mellem personale og passagerer, og at gennemsnitsalderen for lovovertræderne vurderes til cirka 20 år (Hauber, 1987).

Reaktioner på ungdomskriminalitet

Reaktioner på ungdomskriminalitet kan inddeles i to kategorier: Formel og uformel. Uformelle reaktioner er dem, som folk i almindelighed viser. Disse er de mest spontane reaktioner og følger typisk efter forekomsten af en kriminel episode. Denne reaktion baserer sig på følelsen af angst. Folks typiske reaktion udtrykkes i ønsket om hårdere straffe og en udvidelse af politistyrken. Lignende udsagn ses ofte i pressen, og effekten har været, at en stor og betydelig del af befolkningen ikke længere er villig til at udvise sin traditionelle tolerance over for en sådan adfærd (Hauber, 1986). Den begrænsede tolerance er særlig udtalt, når de adspurgte selv har været ofre for hærværk, og måske endnu mere, når de frygter at blive offer i fremtiden. Denne mentalitet, som overhovedet ikke harmonerer med hollændernes internationale ry for at være tolerante over for afvigere, vækker kravet om en skærpet holdning med øget politiovervågning, og hvor det måtte være nødvendigt, civile vagtværn.

Heldigvis har de formelle reaktioner hos politikere i både kommunalt og statsligt regi ikke blot afspejlet de uformelle reaktioner hos befolkningen. Tværtimod har politikerne forsøgt at anlægge en nuanceret vurdering, og selv om deres formelle reaktioner har medført en udvidelse af politistyrken, er det dog en mindre udvidelse end den, befolkningen generelt har ønsket.

Endvidere har denne ændrede holdning ført til hårdere straffe og til en nedgang i antallet af tiltalefrafald over for voksne lovovertrædere og til en mindre nedgang over for unge lovovertrædere (tabel 2).

Samtidig har man forberedt iværksættelsen af eksperimenter, som har til formål at udvide den sociale kontrol (Commissie Kleine Kriminaliteit, 1986).

Endelig har man vurderet effektiviteten af de traditionelle sanktioner. Den store procentdel af recidivister gjorde det klart, at det eksisterende domssystem med advarsler, bøder eller frihedsberøvelse ikke afholder lovovertrædere fra at fortsætte deres kriminelle løbebane.

Tabel 2. Straffastsættelser for voksne og unge i perioden 1981-1983.

	1981	1982	1983
Antal straffesager mod voksne	44.695	46.639	62.103
Antal sager som blev frafaldet i procent	81%	79,2%	61,9%
Antal straffesager mod unge	17.854	18.242	19.889
Antal sager som blev frafaldet i procent	85,3%	82,6%	81,5%

Hvilke betingelser skal straffen tilgodese for at styrke chancen for, at ikke blot holdningen, men også adfærden blandt unge forandres?

- Straffen må tildeles og effektueres så hurtigt som muligt efter, at handlingen er begået.
- Der bør være et nært forhold mellem handlingen og straffen. Det vil sige, at straffen må være logisk i forhold til handlingen.

Det er tydeligt, at de traditionelle straffe typisk ikke tilfredsstiller nogen af disse betingelser.

Derfor blev der i slutningen af 70-erne nedsat en kommission af den hollandske regering for at undersøge mulighederne for alternative sanktioner.

Alternative sanktioner forekommer mest oplagt for unge, fordi der inden for lovgivningen omkring unge helt klart er muligheder for eksperimenter, og især når eksperimenterne inkluderer pædagogiske elementer. Samtidig blev der på kommunalt niveau udviklet initiativer, der førte til alternative sanktioner.

De mange projekter, som er dukket op gennem de seneste få år, kan inddeles i to grupper, uddannelsesprojekter og arbejdsprojekter.

I nabolande, hvor stigningen i kriminaliteten og de dertil hørende problemer erkendtes på samme vis, kan en lignende udvikling ses. Initiativet blev dog taget tidligt i 70-erne af England med »The Intermedia Treatment Project«. Udviklingen af alternative sanktioner fik en vægtig start med »Report On Certain Alternative Penal Measures To Imprisonment« af Europarådet (1976). Denne start efterfulgtes ikke kun af de hollandske projekter, men også af Vesttyskland. Vesttyske projekter, såsom »Die Brücke« i München, blev udvidet til andre vesttyske byer som Köln og Bremen, og andre projekter, som for eksempel »Stop« projektet i Mönchen Gladbach blev introduceret. Også de skandinaviske lande – og her specielt Danmark – har udført en række eksperimenter på dette område (Tak og Van Kalthout, 1985).

Udviklingen af en differentieret teori om hærværk

Når man følger den antagelse, at enslignende adfærd, såsom at ødelægge interiøret i en bus eller et tog, kan udspringe af meget forskellige motiver og baggrunde, er det vigtigt at samle realistisk information, der kan tjene som byggestene til en teori.

For nogle år siden blev min kollega og jeg (van Dullemen og Hauber, 1982) kontaktet af byrådet i Rotterdam, som bad os om at udvikle en alternativ plan, gennem hvilken man mere effektivt kunne håndtere problemerne med hærværk.

Efter vores mening ville det være uansvarligt at løse opgaven uden først at diskutere emnet med unge hærværksmagere. Denne diskussion skulle give os indsigt i de baggrunde og omstændigheder, som førte til vandalistisk adfærd.

Til dette formål udvalgte vi fire grupper af socioøkonomisk svage kvarterer til undersøgelsesområde. Disse kvarterer havde alle et stort omfang af skader på grund af hærværk. En gruppe af 550 unge i alderen 12-18 år, som havde været pågrebet af politiet på grund af hærværk, blev anvendt i undersøgelsen. Disse unge blev kontaktet ved hjælp af et introducerende brev fra universitetet. Vi håbede på, at dette ville gøre et neutralt og ikke truende indtryk på de unge.

Vi kontaktede mere end 500 unge hærværksmagere såvel som adskillige personer, som de unge var i tæt kontakt med, så som lærere, socialarbejdere og så videre. Vi kontaktede de unge i deres naturlige omgivelser. Det kunne være i deres hjem, i deres skole og nogle gange endda på et værtshus. Den eneste betingelse var, at et tillidsfuldt forhold måtte opbygges mellem den unge og intervieweren.

Yderligere blev de unge garanteret, at alle deres oplysninger ville forblive anonyme; ingen navne ville blive brugt i behandlingen af de indsamlede data. Dette var essentielt for erhvervelsen af ærlig information, specielt når det drejede sig om kriminel adfærd.

En af de allervigtigste opdagelser i denne undersøgelse er, at når man kigger på vandalistisk adfærd som et hele, optræder der store forskelle mellem den enkelte unge med hensyn til hyppigheden og alvoren af gerningerne.

Selv om det jo overordnet betragtet drejer sig om et hele, valgte vi af praktiske grunde at skelne mellem to grupper: Gruppen af unge, der laver hærværk af mindre omfang (MOH-gruppen), og gruppen af unge, der laver hærværk af større omfang (SOH-gruppen).

Opdelingen i disse to grupper blev baseret på besvarelsen af spørgsmålene vedrørende det omfang, hvormed de unge involverede sig i vandalistisk adfærd. De forskellige handlinger blev vægtet: At anbringe sten på sporvognssporene vejede tungere end at brække grene af et træ. På denne måde – efter at have multipliceret med frekvensen – fandt vi en målestok for vandalistisk adfærd. Det matematiske gennemsnit af de vægtede points blev endelig brugt som en skillelinje mellem vandalistisk adfærd af mindre omfang og vandalistisk adfærd af større omfang.

Ud fra undersøgelsen blev det klart, at MOH-gruppen udgjorde 76% og SOH-

gruppen 24% af hærværksgruppen. De essentielle forskelle mellem de to grupper med hensyn til deres baggrund og motivation udgør de første faktorer i udviklingen af en differentieret holdning til hærværk.

De betydningsfulde forskelle, der blev fundet mellem MOH-gruppen og SOH-gruppen, er repræsenteret i tabel 3.

I tabel 3 kan vi se, at der er flere drenge end piger i SOH-gruppen, at der i SOH-gruppen er flere negative holdninger til skolen end i MOH-gruppen, at SOH-gruppen oftere pjækker end MOH-gruppen, at flere medlemmer af SOH-gruppen foretrækker at være væk hjemmefra, at medlemmer af SOH-gruppen oftere går på værtshus og lignende steder, at SOH-gruppen oftere går ud med vennerne, og at omgangskredsen forandres mindre hyppigt end det er tilfældet for MOH-gruppen, at forældrene til SOH-gruppen i mindre grad interesserer sig for deres børns aktiviteter som et hele og ikke er interesserede i, hvor deres børn går hen om aftenen, at SOH-gruppen har hyppigere og alvorligere problemer end MOH-gruppen, specielt når det drejer sig om familien og skolen, og at selv om en større del af SOH-gruppen mener, at politiet burde skride til mere hård og drastisk handling, er det stadig en lavere procentdel end i MOH-gruppen.

Tabel 3. Udprægede forskelle mellem SOH-gruppen og MOH-gruppen.

	SOH	MOH	X ²	df	p
Negativ holdning til skolen	41.4%	16.3%	9.6	1	< .01
Interesse i skolens aktiviteter	27.7%	36.8%	4.1	1	< .05
Pjækkeri	34.3%	29.0%	7.4	1	< .01
Forældres interesse i børnene	10.4%	41.2%	17.3	1	< .01
Et uspændende nabolag	32.5%	27.8%	7.7	1	< .01
Besøger andre nabolag	39.2%	29.7%	12.4	1	< .001
Foretrækker at være hjemme	14.3%	24.3%	8.1	1	< .01
Besøger lyssky etablissemeter	37.7%	23.4%	12.8	1	< .01
Er ofte sammen med venner	27.3%	23.9%	5.8	1	< .01
Går altid ud med de samme venner	22.8%	18.7%	4.0	1	< .05
Forældrene ved, hvor den unge er	21.0%	38.2%	17.9	1	< .01
Alvorlige problemer	42.4%	12.9%	18.6	1	< .001
Kontakt med politiet	39.9%	14.3%	15.5	1	< .001

Det er slående, at gruppen af unge, der laver hærværk af mindre omfang (MOH-gruppen), som gruppe er ansvarlig for megen destruktion, men at de med hensyn til baggrund, mentalitet og interesser adskiller sig væsentligt fra gruppen af unge, der laver hærværk af større omfang (SOH-gruppen).

Selv om jeg er enig med Wadsworth (1979) i, at der eksisterer et betydningsfuldt forhold ($X^2 = 109.10$; $df = 12$, $p < .001$) mellem forældrenes interesse i afgangsklas-

sernes skolegang og frekvensen af de unges kriminalitet, vil jeg gerne henlede opmærksomheden på det faktum, at det ofte er en kombination af uheldige faktorer, der øger sandsynligheden for vandalistisk adfærd.

I tabel 4 ses det, at en dreng, hvis forældre ikke er interesserede i hans aktiviteter, hvis skolegang er ringe, og som mestendels er sammen med dårlige venner, har en større risiko for at involvere sig i vandalistisk adfærd.

En ung med disse baggrundsfaktorer vil hyppigere havne i SOH-gruppen end en ung med kun en eller to negative baggrundsfaktorer. Det tyder på, at de to grupper kræver forskellige tilnærmelser. Den vandalistiske adfærd i SOH-gruppen er et produkt af de unges personlige problemer; typisk har de allerede haft adskillige sammenstød med politi og retsvæsen. Når de befinder sig i en kritisk situation, kan de reagere med vandalistisk adfærd. MOH-gruppen, derimod, ser hærværk som en socialt accepteret vane eller gerning, hvormed de underholder sig selv.

Selv om hærværk kan være betinget af situationen, som for eksempel en grim skolegård kan foranledige vandalistisk adfærd, har vi ingen grund til at tro, at dybere årsager er grunden til denne form for destruktiv adfærd. I disse tilfælde involverer hærværk intet andet end de normale impulser for teenagernes udviklingstrin, såsom lysten til at lege, manddomsprøver eller testning af sociale grænser.

Behovet for en differentieret holdning hos politikerne

En succesfuld politik over for hærværk må tage de to forskellige typer af hærværksmagere i betragtning. Faktisk burde denne opdeling spille en central rolle i udformningen af en politik over for hærværk. Det vil sige, at man ved udformningen af en politik må spørge sig selv, hvilken gruppe der vil drage fordel af hvilken sanktion.

a) Gruppen af unge, der laver hærværk af mindre omfang (MOH-gruppen).

Motto: Pågrib dem altid og straf dem hårdt.

En del unge i denne gruppe ønskede hårdere straffe. Yderligere udspørgning afslørede, at de i virkeligheden mente mere konsekvente straffe. De så dette som den eneste løsning på hærværksproblemet. Mere specifikt ønskede de at se flere politipatruljer, så at risikoen for at blive pågrebet øgedes, og de ville have strengere straffe.

En strengere og mere konsekvent straf må ikke forvandles til aggression. Dette gælder både for pædagogisk personale såvel som for politiet. Aggression vækker blot aggression. Mere konsekvente straffe betyder, at de unge må bevidstgøres om, at det, de ødelægger, skal repareres af dem selv. Et forslag kunne være, at de unge hærværksmagere måtte blive på skolen efter skoletid og udbedre skader efter hærværk i et helt skoleår. Skete dette ikke, ville skolens erstatning for ødelagte vinduer og lignende blive tilbageholdt.

Følgelig ville de unge lære at bekymre sig om, hvorvidt deres skole blev udsat for hærværk efter skoletid, fordi det ville være dem selv, der skulle udbedre skaderne

dagen efter. Endnu bedre ville det være, hvis skolerne blev tildelt et budget til udbedring af skader, og blev dette budget kun delvist opbrugt, kunne skolerne bruge de resterende penge til andre formål.

MOH-gruppen skal selv udføre reparationsarbejdet. Dette gælder ikke kun med hensyn til det offentlige transportsystem, men alle offentlige bygninger, tunneller, gader og parker.

I de tilfælde, hvor kompensationen for skaderne ikke kan betales af de unge selv, kan de kompensere ved hjælp af serviceydelser, for eksempel arbejde for byen. Når arbejdet ikke bliver ordentligt udført, skal der betales bøder for skaderne.

Tabel 4. Procentdelen af unge, der udfører hærværk af større omfang (SOH), og antallet af negative faktorer ved deres baggrund.

	Ingen forældre- interesse	Negative erfaringer med skolen	Negative pr. gruppe	Procent- delen af SOH-unge	Total SOH
Ingen negative baggrunds- faktorer	0	0	0	4%	4
En negativ baggrunds- faktor	+	0	0	17%	7
	0	+	0	18%	8
	0	0	+	23%	10
To negative baggrunds- faktorer	+	+	0	34%	15
	+	0	+	44%	19
	0	+	+	51%	21
Tre negative baggrunds- faktorer	+	+	+	58%	44
Total				24%	128

b) Gruppen af unge, der laver hærværk af større omfang (SOH-gruppen).

Motto: Store problemer kræver individuel behandling.

SOH-gruppen har brug for en individorienteret behandling. Ofte har medlemmerne af denne gruppe haft dårlige forhold i hjemmet. En relativt høj procentdel af SOH-gruppen er sent oppe om aftenen, opholder sig uden for hjemmet eller ser TV. Sådanne omstændigheder kan kun øge mulighederne for vandalisme. Som vi allerede har påpeget, er vandalisme mindre udbredt hos børn, hvis forældre er interesserede og ved, hvor deres børn er henne, hvad de laver, og hvornår de kommer hjem. Generelt har SOH-unge mange problemer, ofte relationsproblemer, og de har også haft adskillige sammenstød med politi og retsvæsen.

Tydeligvis er noget gået galt i de tidlige stadier af barnets opvækst, og følgelig må man prøve at intervenere på det plan. Men blot at sætte dette barn til at udbedre de skader, han har forvoldt, vil ikke være tilstrækkeligt til at sætte en stopper for hans vandalistiske adfærd. Disse børn kræver individuel hjælp med henblik på deres personlige problemer og mere opmærksomhed i ungdomsklubberne og det offentlige behandlingssystem.

Politi og retsvæsen bliver tvunget til at revurdere, når de straffer SOH-unge på den traditionelle vis. Det nuværende system synes ikke at afskrække disse unge fra en vandalistisk adfærd. Vi mener, at en kombination af sanktioner og rådgivning i de fleste tilfælde vil være den eneste måde at reducere den vandalistiske adfærd på. Og resultaterne vil først blive synlige efter et stykke tid.

Udnyttede muligheder for et differentieret tiltag

På grund af utilfredshed med det daværende sanktionssystem over for vandalisme blev byrådet i Rotterdam interesseret i de muligheder, der kunne ligge i alternative sanktioner. Gennem samarbejde med byens offentlige transportsystem blev det muligt at iværksætte et eksperiment, hvor unge, som var blevet pågrebet efter at have øvet hærværk på sporvogne, busser og S-tog, måtte ofre deres fritid på lørdage på at gøre vognene rene og fjerne graffitti fra dem. På denne måde fik man de unge til at indse konsekvenserne af deres adfærd. De så selv, hvor mange timers arbejde, det tog at få en vogn ren igen, mens det kun havde taget nogle få minutter at male graffitti på den. Selv om de fleste af de unge – undtagen SOH-gruppen – ikke nød arbejdet, syntes de, det var en reel form for straf. Nogle følte sig endog ansvarlige for det arbejde, de havde udført, og det var mere, end vi kunne forvente.

Sådanne sanktioner er først og fremmest rettet mod adfærden og i langt mindre grad mod personen selv. Den psykologiske fordel her er, at den unges selvværdsfølelse bevares; han forbliver accepteret af samfundet, og den sociale stempling undgås. Det er derfor ikke overraskende, at forsøget som et hele kan betragtes som vellykket.

Undersøgelsen tjente som en indledning til etableringen af en institution, hvor unge, som blev pågrebet i udøvelsen af hærværk, kunne komme under alternativ behandling. Denne organisation, som kaldtes HALT (på hollandsk: *Het ALTERNatief*, halt = stop), skulle efter vores mening fungere uafhængigt af politi og retsvæsen.

Yderligere er det af stor betydning, at det involverede personale har erfaringer med unge og er indstillet på at lytte til dem og deres problemer for dermed at kunne opbygge et tillidsfuldt forhold til de unge.

I opbygningen af et tillidsforhold til unge, fastslår Tausch (1981), at følgende adfærdsmæssige karakteristika er essentielle: Ærlig adfærd uden en falsk facade, åbenhed over for de unge, et positivt selv billede og respekt for andre.

Disse adfærdsmæssige karakteristika letter kommunikationen med de unge. Pu-

bertetens og ungdommens udviklingstrin karakteriseres af en øget modtagelighed over for rollemodeller, og den unge kan meget nemt overtage rådgivernes adfærd.

Hvordan kan man bedst anvende resultaterne af undersøgelsen og specielt opdelingen mellem MOH- og SOH-grupperne i HALT-projektet?

I MOH-gruppen vil de fleste tilfælde blive effektivt behandlet – eftersom de fleste unge i denne gruppe ikke har nogen større problemer – ved en kombination af eksempelvis to eller tre møder hos HALT og et par lørdage med alternativt praktisk arbejde.

Forløbet er imidlertid temmeligt anderledes for SOH-gruppen. Som vi har erfaret, består denne gruppe af unge, som har svære problemer på et eller flere felter. I denne gruppe kan vandalisme betragtes som udtryk for fortrængt eller overført aggression som følge af utilfredshed med situationen og den erfarede magtesløshed over for at gøre noget konstruktivt ved den. Det vil være urealistisk at tro, at de ovenfor nævnte forskrifter – et par møder med HALT-personalet kombineret med arbejde – skulle kunne løse de ofte dybt rodfastede problemer, som disse unge har. Det betyder, at det ved siden af den enkle tilnærmelse er nødvendigt med langsigtet rådgivning. Afhængigt af de specifikke problemer kan en sådan behandling eksempelvis tage form som assertivitetstræning, hvor man lærer at give udtryk for sig selv. I de tilfælde, hvor den unges problematiske adfærd er relateret til hjemmesituationen, kan det være ønskeligt at involvere medlemmer af den unges nærmeste omgivelser, såsom forældre, i rådgivningsprocessen. Det er af afgørende betydning, at personalet, som arbejder med SOH-unge, har masser af erfaring med terapeutiske teknikker, som for eksempel rollespil, og at de behersker anvendelsen af disse teknikker, så at hver enkelt i gruppen modtager lige netop den opmærksomhed, han har brug for. Denne gruppe har nemlig i praksis vist sig typisk at sætte sig uden for sammenhænge og fastholde sig selv i en ufordelagtig position.

I praksis viste det sig imidlertid lige fra starten af HALT-programmet i 1982, at fokus faldt på MOH-gruppen. SOH-gruppen blev behandlet, som om de tilhørte MOH-gruppen. Medlemmer af denne gruppe kræver mindre tid pr. person, hvorved man kan tage sig af flere unge inden for den samme tid, og det er populært hos politikerne.

Da vi evaluerede den langsigtede effekt af HALT-projektet med hensyn til ændringer i holdning og adfærd, bad vi de unge, som var involveret i projektet, om deres mening. Det generelle svar var, at deres besøg hos HALT havde haft en meget lille indflydelse på deres holdninger og adfærd. Som regel var disse besøg blot at betragte som et arrangement omkring alternative arbejdsopgaver. Yderligere følte de unge, at de modtog meget lidt personlig kontakt og støtte ved disse besøg, specielt fordi de sjældent blev modtaget alene, og fordi de efterfølgende besøg ofte blev afholdt med skiftende personale. Derfor var der ingen af de unge, som spontant tænkte på at gå til HALT-kontoret, når de havde problemer. Dette førte delvist til den næsten en-

stemmige mening, at interventionen ikke førte til senere adfærdsændring. Når der alligevel skete en ændring i adfærden, og når den normbrydende adfærd ophørte med at forekomme, tilskrev de unge ikke dette til HALT, men til ændringer i vennekredsen, ændringer i opholdssted, eller simpelthen at de betragtede sig selv som værende for gamle til den vandalistiske adfærd.

Størsteparten af de unge, som deltog i programmet, fortsatte deres normbrydende adfærd, nogle med mere alvorlige overtrædelser såsom tyveri og voldsforbrydelser, og nogle blev pågrebet af politiet efter deres første kontakt med HALT.

I tabel 5 ses den tydelige forskel i effekten af HALT interventionen mellem MOH- og SOH-unge. Vores hypotese – at alternative metoder som HALT-programmet er effektive for MOH-unge men ikke for SOH-unge – synes at blive støttet.

Tabel 5. Resultatet af HALT's intervention for MOH- og SOH-unge.

Resultat	SOH	MOH	Total
+	5	58	63
-	24	31	55
Total	29	89	118

$$X^2 = 10.9; df = 1; p < .01$$

Specielt de unge fra SOH-gruppen mente, at der var en mangelfuld kommunikation mellem politiet og HALT, og at dette var en ulempe for de unge.

– En politibetjent sender en ung til HALT, men informerer ikke HALT om dette. Efter fem forgæves besøg hos HALT, indstilles forsøget.

– En ung opfører sig eksemplarisk: Han kommer til HALT og udfører sit arbejde fuldt tilfredsstillende, men nogle få måneder senere bliver han igen stillet til regnskab.

Selv om den differentierede holdning hos HALT for størsteparten er forblevet et ideal hos forskerne og lederne, og selv om ideen om at holde projektet uafhængigt af politi og retsvæsen ikke er blevet realiseret, bliver HALT i sin nuværende form af mange betragtet som et eksempel på, hvordan man skal forholde sig til hærværk. HALT-institutionen er i den forløbne tid blevet til en slags prestigeprojekt for byrådet i Rotterdam.

Følgelig har mange andre hollandske kommuner været ivrige efter at kopiere dette HALT-forsøg. Jeg vil på det kraftigste tilråde, at man samler erfaringerne fra tidligere projekter på lokalt kommunalt plan til et integreret nationalt tiltag, hvor man inkluderer forholdsregler af forebyggende præventiv karakter over for de vandalistiske aktiviteter.

Forebyggelsen – kronen på værket i det differentierede tiltag

Som en fortæller for interaktionsmodellen, mener jeg, at man for at opnå den optimale effekt i de præventive forholdsregler må tage såvel personen som situationen i betragtning. Eftersom jeg allerede har nævnt eksempler på, hvordan situationen kan påvirkes i forebyggelsen af hærværk, vil jeg i det følgende primært fokusere på de personlige elementer og på, hvordan de kan påvirkes. Dette er egentlig en opgave som primært tilhører forældrene. Alligevel er der noget, der tyder på, at forældre ikke altid er i stand til at udføre denne opgave. Derfor synes forsøg på at påvirke holdninger og adfærd gennem skolen at være det bedste forslag. Det siger sig selv, at unge i institutioner, hvor de tilbringer så stor en del af deres ungdom, vil blive konfronteret med problemer, som er typiske for unge (Rutter, 1979).

Indtil nu er dette forekommet alt for sjældent. Mange skoler begrænser sig til det traditionelle pensum og den generelle viden.

Man må agte sig for generaliseringer, men der er en stor risiko for, at der med de større skoleinstitutioner følger en upersonlig administration baseret på præstationer alene, mens små skoler eller skoler af en moderat størrelse bedre er i stand til at forholde sig personligt til eleverne. I en atmosfære af anonymitet lærer den enkelte elev meget lidt om sit personlige ansvar for det, som foregår på og omkring hans skole. Realistisk set er det ikke et spørgsmål om personlig eller upersonlig forholden, men snarere en mere eller mindre personlig forholden. Man kan således tale om et continuum med grader af personlighed eller intimitet.

Da vi blev bedt om at deltage i et forsøg omkring hærværk og muligheden for at påvirke skoleelevers holdninger og adfærd, var det højst glædeligt at opleve, at næsten alle skolerne, vi kom i kontakt med, reagerede positivt.

Grundlæggende består skoleinterventionen af to elementer:

- Konfrontation med de virkelige konsekvenser af vandalistisk adfærd, gennemført via et foredrag af en offentlig embedsmand eller ved et besøg i specielt oprettede antihærværkscentre.
- Kursus i konfliktløsning.

Den grundlæggende filosofi bag dette kursus er, at nogen vandalistisk adfærd kan forklares som de unges manglende evne til at håndtere deres problemer. Specielt når de unge kommer fra familier, hvor verbale evner er underudviklede, har fysisk aggression mod ting og mennesker ofte en tendens til at blive den eneste løsning på konflikter. Derfor betragter vi det at lære om alternativ konfliktløsning som værende af største vigtighed for disse børn. Hvis dette lykkes, er vi overbeviste om, at de vandalistiske handlinger, der tjener som disse unges mulighed for at afreagere deres aggressioner, ikke længere vil være nødvendige.

Med hjælp fra indsamlede forskningsresultater i de tyske byer, Hannover og Hildesheim (Lerchenmüller, 1983) udviklede vi et kursus i konfliktløsning (v. Dulleman og Hauber, 1984). Kurset består af 14 lektioner, som gives af de unges egen lærer og i

hvilke adskillige didaktiske arbejdsformer anvendes i skiftende kombinationer. Disse blev udformet med henblik på at stimulere elevernes aktive deltagelse.

I betragtning af, at både de involverede elever og lærere var næsten udelte positive i deres vurdering af de præventive skoleaktiviteter, vil vi gerne foreslå, at sådanne kurser introduceres på nationalt niveau.

Litteratur

Commissie Kleine Kriminaliteit. Eindrapport, 1986. 's-Gravenhage.

Van Dullemen, H. J. & A. R. Hauber, 1982. Vernielende jongeren, wat bedoelen zij? Rotterdam.

Van Dullemen, H. J. & A. R. Hauber, 1984. Cursus conflictoplossing voor scholieren. Leiden. Europarådet, 1976. Report on certain alternative penal measures to imprisonment. Strasbourg.

Hauber, A. R., 1989. Delinquency and vandalism in public transport in the Netherlands. In: European Conference of Ministers of Transport, Round table 77, pp. 117-144.

Lerchenmüller, H., 1983. Soziales Lernen in der Schule. In: Kury, H. (Hrsgb.), Interdisziplinäre Beiträge zur Kriminologischen Forschung. Köln.

Rutter, M., o.a., 1979. 15.000 hours; Secondary schools and their effect on children. New Haven.

Tausch, R. & A. M. Tausch, 1979. Erziehungspsychologie. Göttingen.

Ta, P. J. P. og A. M. van Kalthout, 1985. Dienstverlening en sanctiestelsels. Den Haag.

Wadsworth, M., 1979. Roots of Delinquency. Oxford.

Wise, J., 1982. A gentle deterrent to vandalism. In: Psychology Today, pp. 31-38.